

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are **compulsory**.
 2. Each question carries equal (20) marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Attempt **any two** of the following:
 - a) People face trade-offs due to scarcity of resources. Explain with the help of three examples.
 - b) Explain with the help of three examples that the standard of living in a country depends upon its output.
 - c) Explain the relationship between growth in the quantity of money and inflation rate in the country.
2. Attempt **any two** of the following:
 - a) Identify the role of assumptions in economic analysis.
 - b) Discuss the model of production possibility frontier.
 - c) Plot a graph for the following function and explain it

$$Y = 12 - 3x$$
3. Attempt **any two** of the following:
 - a) Explain the following.
 - (i) Shifts in supply curve
 - (ii) Movements along the supply curve.
 - b) Given the demand schedule of two individuals, derive the market demand schedule and market demand curve.

Price (in Rs.)	Individual A Quantity demanded. (in units)	Individual B Quantity demanded (in units)
100	6	5
90	8	7
80	10	9
70	12	11
60	14	13
50	16	15

- (c) Explain the concept of price elasticity of demand and its types.

TURN OVER

4. Attempt **any two** of the following:

- Explain the concept of comparative cost advantage with the help of two examples.
- Given two countries A and B, producing two goods computers and television, the cost of production is shown in the following table.

Countries	Goods	
	Hours needed to produce 1 unit of the good	
	Computer	Television
Country A	25 hours	20 hours
Country B	20 hours	10 hours

- How many units of computers and television can the countries produce in 100 hours.
 - Draw the productions possibility curve for both these countries.
- c) Explain what is free trade policy.
5. Attempt **any two** of the following:
- It is more efficient to organize economic activity through the market. Explain.
 - Why do economists disagree most of the time?
 - How do you analyze the changes in equilibrium due to a shift in the demand curve? Explain with the help of a diagram.
 - Explain the concept of absolute cost advantage with the help of two examples.

3

(वेळ ०३ तास)

(गुण - १००)

- सुचना: १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 २) सर्व प्रश्नांना समान २० गुण आहेत.
 ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

१. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे स्पष्टीकरण करा:
- (अ) संसाधनांच्या दुर्मिळतेमुळे लोक समुल्यनाला सामोरे जातात. उदाहरणाच्या सहाय्याने याचे स्पष्टीकरण करा.
- (ब) देशातील राहणीमान त्या देशाच्या उत्पादनावर अवलंबून असते हे तीन उदाहरणाच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.
- (क) पैशाच्या परिमाणातील वृद्धी आणि देशातील भाववाढीचा दर यामधील संबंध स्पष्ट करा.

२. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:
- (अ) आर्थिक विश्लेषणामध्ये गृहीतकांची भूमिका मांडा.
- (ब) उत्पादन शक्यता मर्यादा प्रतिमानाची चर्चा करा.
- (क) खालील कार्यात्मक फलणाचा आलेख काढून विश्लेषण करा.
 $Y = 12 - 3x$

३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:
- (अ) सष्टीकरण करा.
१. पुरवठा वक्रातील स्थित्यंतर
 २. पुरवठा वक्रावरील हालचाल
- (ब) दोन व्यक्तींचे मागणी पत्रक दिलेले आहे त्यावरून बाजार मागणी पत्रक व बाजार मागणी वक्र काढा.

किंमत (रु)	अ व्यक्तीचे मागणी परिमाण (नग)	ब व्यक्तीचे मागणी परिमाण
१००	६	५
९०	८	७
८०	१०	९
७०	१२	११
६०	१४	१३
५०	१६	१५

- (क) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ते सांगून तीचे प्रकार विशद करा.

TURN OVER

४

४. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे स्पष्टीकरण करा:

- (अ) तुलनात्मक खर्च लाभ संकल्पनेचे दोन उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्टीकरण करा.
 (ब) अ आणि ब हे दोन देश दिले आहेत. हे देश संगणक व दूरदर्शन या दोन वस्तूंचे उत्पादन करतात त्यांचा उत्पादनाचा खर्च खालील कोष्टकात दर्शविला आहे.

	वस्तू	
देश	एक नग वस्तूच्या उत्पादनासाठी लागणारे तास	
	संगणक	दूरदर्शन
अ देश	२५ तास	२० तास
ब देश	२० तास	१० तास

१) हे देश १०० तासात संगणक आणि दूरदर्शनचे किती नग उत्पादित करू शकतील.

२) या दोन्ही देशांचा उत्पादन शक्यता वक्र काढा.

- (क) मुक्त व्यापार धोरण म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:

- (अ) बाजाराच्या माध्यमातून आर्थिक क्रीयांचे आयोजन अधिक सक्षमकारी असते.
 (ब) बऱ्याच वेळेला एखाद्या गोष्टी विषयी अर्थशास्त्रज्ञांमध्ये मतभेद असतात.
 (क) मागणी वक्रातील स्थित्यंतरामुळे होणाऱ्या संतुलनातील बदलाचे तुम्ही कसे विश्लेषण कराल. आकृतीच्या आधारे स्पष्टीकरण करा.
 (ड) निरपेक्ष खर्च लाभ संकल्पना दोन उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.